

KE SMĚRNICÍM PRO VYUŽÍVÁNÍ ELEKTRONICKÉ VÝPOČETNÍ TECHNIKY PŘI VELENÍ VOJSKŮM

Využívání výpočetní techniky v operační a taktické přípravě velitelů, štábů a vojsk ČSLA nemá delší než desetiletou tradici. Za tuto dobu však došlo ke značnému kvalitativnímu skoku.

Přechodem od využívání stacionárních počítačů prostřednictvím zařízení pro přenos dat různých typů k řešení operačních, technických a týlových propočtů na převozní výpočetní technice, umístěné bezprostředně ve štábech, se práce orgánů automatizace velení vojskům (dále jen AVV) zrychlila a zkvalitnila. Řídila se přitom metodikami, které byly zpracovány na základě vlastních zkušeností a zkušeností spojeneckých armád. Cílem metodik bylo zformovat a naučit příslušníky výpočetních středisek teritoriálního zaměření práci v polních podmínkách a stanovit jim úkoly a místo na velitelských a týlových velitelských stanovištích při zabezpečování štábů výpočty. Povinnosti příslušníků štábů vůči orgánům AVV byly v té době stanoveny jen v obecné poloze.

Vydáním Směrnic pro využívání elektronické výpočetní techniky k řešení úloh při velení vojskům na společných cvičeních Spojených ozbrojených sil států Varšavské smlouvy (dále jen Směrnice) došlo k zásadnímu zvýraznění postavení velitelů a štábů při využívání výpočetní techniky a k rozšíření úkolů a zodpovědnosti orgánů AVV při řešení výpočtů.

Směrnice vydal rozkazem hlavní velitel Spojených ozbrojených sil. Rozvíjejí základní ustanovení využívání prostředků automatizace, které jsou obsaženy ve Směrnicích o přípravě a provedení společných cvičení ve Spojených ozbrojených silách členských států Varšavské smlouvy.

Náčelník GŠ ČSLA — 1. ZMNO svým nařízením číslo 06 ze dne 12. 6. 1981 uvedl Směrnice v platnost v ČSLA a rozšířil jejich využívání i na ostatní cvičení štábů a vojsk.

Směrnice:

1. Obsahují doporučení a úkoly pro štáby svazů, svazků a orgány AVV. Zdůrazňují, že k základním principům využívání výpočetní techniky patří odpovídající sladění tvůrčí činnosti velitele s využitím možností výpočetní techniky.

Za nezbytný předpoklad k efektivnímu využívání výpočetní techniky považují zejména zahrnutí použití výpočetní techniky do metodiky práce štábů při plánování a vedení operace (boje).

2. Ukládají vytvářet orgány AVV nejen u cvičicích štábů, ale i u ředitelství cvičení jak při přípravě cvičení, tak v jeho průběhu. Náčelník orgánu AVV ředitelství cvičení je podřízen náčelníkovi štábu ŘC, jednomu z jeho zástupců, nebo pomocníkovi náčelníka štábu ŘC pro AVV. Jeho úkolem je zejména sladování, koordinace a vyhodnocování použití sil a prostředků AVV na cvičení.

3. Pamatují rovněž na místo AVV v dokumentaci cvičení. Vyplývá to z jejich poslání jako pokračování, rozšíření Směrnic o přípravě a provedení společných cvičení ve Spojených ozbrojených silách členských států Varšavské smlouvy. Zapracování otázek AVV do kalendářního plánu přípravy cvičení, plánu spojení a do organizačního nařízení pomáhá ředitelství cvičení i cvičicím vnést do celé oblasti AVV řád a pocit odpovědnosti. K reálnému naplnění uvedených dokumentů je však nezbytné mít zpracován „Dílčí plán pomocníka náčelníka štábu ředitelství cvičení pro AVV“. Podle něho pak řídíme celou přípravu, průběh cvičení i zpracování podkladů pro rozbor.

4. Určují úlohu a místo cvičicím orgánům AVV a štábům. Vedou je k tomu, aby 50 % opatření pro využívání výpočetní techniky splnily před cvičením, 35 % v průběhu cvičení a 15 % při přípravě rozboru. Praktické zkušenosti Sovětské armády jednoznačně zaměřují pozornost orgánů AVV a štábů do etapy předběžné přípravy ke cvičení a etapy bezprostřední přípravy (po vydání organizačního nařízení). Právě důsledným plněním těchto opatření se vytvářejí předpoklady pro úspěšné a efektivní využívání výpočetní techniky veliteli a štáby v průběhu cvičení.

Náčelníci orgánů AVV cvičicích štábů jsou přímo podřízeni náčelníkům příslušných štábů. Plnění úkolů podřízenými orgány AVV a využívání sil a prostředků AVV řídí ze svých pracovišť ve střediscích bojového velení.

Orgánům AVV cvičicích štábů je uloženo připravovat určené důstojníky štábů k využívání výpočetní techniky. To ale předpokládá, že štáby vytvoří organizačními opatřeními takové podmínky pro školení a nácviky, aby plánovaná opatření mohla být splněna.

Z odborného hlediska se od orgánů AVV vyžaduje důsledná připravenost na každé cvičení. Nestačí vědomí, že na posledním cvičení byly všechny výpočty v pořádku a požadavky štábů realizovány včas. Vždyť příslušníci štábů se mění podle bojového rozdělení, učební otázky cvičení jsou jiné, dochází k úpravám operačních norem, sestavy vojsk, norem technického a týlového zabezpečení i k upřesňování metodiky práce velitele a štábu. To vše je nutné bezpodmínečně spolu se štáby zhodnotit a přijmout potřebná opatření ke každému cvičení.

K organizované přípravě na cvičení dobře poslouží nový dokument — Plán použití sil a prostředků AVV, který připravují náčelníci AVV a návrh grafikonu rozpracování opatření k přípravě orgánů velení, orgánů AVV a návrh grafikonu řešení operačně taktických úloh, sladěný s metodikou činnosti velitele a štábu, se promítne štábům i orgánům AVV v plynulém využívání výpočetní techniky v průběhu cvičení.

Včasné a kvalitní řešení operačně taktických úloh pomocí výpočetní techniky se zabezpečuje společným úsilím orgánů AVV se správami a odděleními druhů vojsk a služeb, v jejichž prospěch se technika využívá.

Práce při přípravě podkladů pro přijetí rozhodnutí velitele a plánování operace (boje) s využitím výpočetní techniky usměrňuje náčelník štábu. Zabezpečuje je určený orgán AVV daného štábu.

Podle pokynů náčelníka štábu vydávají náčelníci správ a oddělení štábu nařízení k využívání počítačů a ostatních prostředků pro automatizaci. Určují odpovědné důstojníky, kteří musí dokonale ovládat využívání výpočetní techniky. Právě na nich závisí plnění opatření zejména v etapách předběžné přípravy a bezprostřední přípravy na cvičení. Musí si uvědomit, že bez vydání pokynů orgánům AVV, bez poskytnutí nebo upřesnění výchozích dat, bez společných nácviků, bez kontroly informačních souborů a bez stanovení společné metodiky práce nelze očekávat úspěšný průběh zpracování výpočtů při cvičení.

Náročné, leč závazné je ustanovení, že za včasný příjem a předání informací, nezbytných pro využití výpočetní techniky při přípravě a vedení operace (boje), včetně doručení vstupních dat po operačních skocích, odpovídá operační správa (oddělení) svazu.

V případech, kdy se používá utajený přenos informací ve prospěch orgánů AVV, ať již mezi převoznými výpočetními prostředky různých stupňů velení, nebo se stacionárními výpočetními prostředky, zahrnují se požadavky na spojovací kanály do plánu spojení, nebo se k němu příkládají jako samostatná část. Za organizaci spojení pro potřeby AVV nese plnou zodpovědnost náčelník spojovacího vojska nebo náčelník spojení.

Při hodnocení efektivnosti použití výpočetní techniky na cvičeních se zjišťuje stupeň připravenosti velitelů a štábů k využívání sil a prostředků automatizace, efektivnost využívání operačně taktických úloh a práce výpočetní techniky a využívání spojovacích prostředků. Celkový závěr musí vyjadřovat vliv použití prostředků AVV na efektivnost velení vojskům.

Směrnice obsahují ucelené soubory opatření pro činnost ředitelství cvičení, cvičící štáby a cvičící orgány AVV, jejichž splnění zabezpečí zvýšení efektivnosti velení vojskům. Plné uvedení Směrnic do činnosti velitelů a štábů však znamená (tak jako u každé normy) důkladně se s ní seznámit a používat ji v průběhu celého výcvikového roku, nejen nárazově při cvičeních. Její důsledné využívání přinese především štábům zvýšení efektivnosti v jejich práci.